

La frase del dia

“El debat sobre els objectius de dèficit ha estat un debat ludicorecreatiu, ja sabíem que tot estava acordat”

Carles Mundó, CONSELLER DE JUSTÍCIA

Tribuna

Juan-José López Burniol. Notari

Thomas Mann i Alemanya

Thomas Mann nasqué a la ciutat lliure hanseàtica de Lübeck, que, amb el temps, va assumir per a ell el caràcter d'una “ciutat ideal” inspiradora d'una forma de vida: la d'una ciutat marítima plena de comerciants relacionats amb les altres ciutats de la Lliga Hanseàtica. Un món de burgesos –habitants d'una ciutat lliure– anterior a la Revolució Francesa. A més de pertànyer a aquesta Alemanya oberta al mar, Mann descendia d'avantpassats amb vocació ultramarina, un dels quals –el seu avi matern– va emigrar al Brasil, hi va fer fortuna, es va casar amb una brasilera i va tenir una filla –Julia da Silva Bruhns–, mare de Thomas Mann. Amb aquest trets es perfila la identitat de Thomas Mann, escriu Eugenio Trias a l'assaig que dedica a l'escriptor alemany, de qui diu que representa “la quinta essència de la vella Europa i, dintre d'ella, de la vella Alemanya, els valors de la qual (...) recrea en les seves novel·les”.

THOMAS MANN MANTINGUÉ tota la vida una relació d'amor-passió amb la nació que el va veure néixer, una relació tensa i conflictiva, d'amor i odi, de defensa i atac alhora. Trias ho explica amb l'argument que “Thomas Mann era alemany, però no ho era del tot”. I, des d'aquesta perspectiva, no pogué entendre que “Alemanya, el país que l'havia reconegut com el seu escriptor predilecte a l'edat de vint-i-cinc anys, es posés en mans de Hitler, un histrió de baixa estofa que havia sabut capitalitzar per al mal totes les males arts, ben contrastades per les bones, que havien anat creant els romàntics i postromàntics, des de Schopenhauer fins a Wagner i Nietzsche”. Mann va contraposar el romanticisme –i la seva expressió política nacionalista– a l'ideal humanista i universal que encarnà Goethe.

GOETHE SIGNIFICA per a Mann –segons

Trias– el veritable model educatiu de la nació alemanya i, per extensió, de la burgesia europea, l'última versió històrica de l'ideal humanista originat en el Renaixement i caracteritzat per una visió cosmopolita i europeista –Europa comunitat de valors i d'interessos–, així com pel seu rebuig del nacionalisme romàntic fonamentat en el culte a l'originari i tel·lúric, a les arrels medievals i als particularismes de tota mena. No és estrany que, pensant així, Mann digués en un dels seus discursos radiofònics contra Hitler que “mentre el poble alemany no reconegui que és

“Mann tingué tota la vida una relació tensa i conflictiva, d'amor i odi, de defensa i atac alhora, amb la nació que el va veure néixer

un poble com qualsevol altre, amb les seves excel·lències, els seus defectes i les seves mancances, no trobarà el seu lloc en una societat lliure i igual de les nacions”.

A L'ENTRADA DEL SEU DIARI corresponent al 23 de juny de 1933 –l'any en què Hitler arribà al poder–, Mann escriu que a Alemanya regna una anarquia que consisteix en “l'imperi de la mentida, de la negació de les contradiccions, de la xerrameca estúpida i falsa, de la negació de l'existència d'una dictadura, suplantant-la per la locució ‘democràcia germànica’. Es diu que el govern desitja ‘enfonsar les seves arrels en el poble’ (...) i, no obstant, es proclama el domini d'una ‘minoria selecta’. Tot és prohibit, aixafat, dissolt”. Ara bé, com és possible que sorgís un poder tan immens d'uns orígens tan insignificants? La falta de serietat de tot plegat estava fora de dubte per a qui mirés sense prejudicis. S'ha insistit que sense la complicitat de l'exèrcit i sense l'ajut de la gran indústria, Hitler no hauria arribat al poder. És discutible. L'exèrcit de la República de Weimar no tenia una política pròpia, no era “un estat dintre d'un estat”. I tampoc les grans indústries tenien una línia política: dels dotze components de la gran patronal, tan sols el baró Thyssen era partidari de Hitler.

EL DESASTRE VA SER POSSIBLE perquè una societat marcada per la derrota militar, les sancions imposades pel Tractat de Versalles, una inflació monstruosa i un atur insuportable va ser segrestada per un tipus delirant i una colla d'arreglats, que van despertar en ella el seu dimoni familiar: un nacionalisme desbordat i etnicista, expressió política del pitjor romanticisme. Golo Mann, fill de Thomas, ho explica amb detall a les seves memòries, *Una joventut alemanya*.

De set en set

Josep M. Casasús

De capçalera

El llibre *La vida que aprenc*, publicat per Carles Capdevila i Plandiura dos mesos abans de morir, és una obra de capçalera. Un gran assaig en el sentit genuí del gènere. Hi ha una teoria que associa l'origen de la paraula *article*, aplicada al periodisme, a un tros d'assaig literari. El mot ve del llatí *articulus*. Significa membre, segment. Els articles de premsa són fragments d'una obra d'assaig. Addison i Steele, mestres de la sublim periodística anglesa del segle XVIII, ja escrivien pels diaris conscients de construir una obra unitària, articulada per peces complementàries. Carles Capdevila, director fundador de

“La vida que aprenc” és un gran assaig en el sentit genuí del gènere

l'Ara i antic redactor a *l'Avui*, va aplegar en un sol volum un bon assortit dels seus treballs periodístics. Ha estat hereu d'aquella vella tradició britànica que en llengua catalana repregueren Pere Coromines, Josep Pla i Joan Fuster en el passat segle XX. L'obra del nostre Capdevila relliga amb la d'aquells mestres de l'artística en conformar un ampli retaule de la vida austera, en la línia mantinguda per l'humanisme europeu des del segle XVI. Tot i que les prestacions del diari digital ens posen ara a l'abast tot l'artículisme de Carles Capdevila i Plandiura, si més no el dels darrers sis anys i escaig, fou un encert que en fes una tria esdevinguda llibre de capçalera. Un dels articles que inclou està dedicat als “experts de capçalera” en qualsevol ordre de la vida. Demà farà un mes que ens va deixar, però gràcies als seus textos ell és un “mestre de capçalera”.

Sísif

Jordi Soler

